

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Л. В. Яковлєва, О. О. Герасимова

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА З ФАРМАКОЕКОНОМІКИ

Методичні рекомендації
для здобувачів вищої освіти
денної та заочної форм навчання
зі спеціальності 7.12020102 «Клінічна фармація»

За редакцією проф. Л.В. Яковлєвої

Харків
НФаУ
2019

УДК 615.1/2: 33(075.8)

Я 44

*Розглянуто на засіданні кафедри фармакоекономіки
(протокол № 3 від 23.09.2019 р.)*

Яковлєва Л.В., Герасимова О.О. Виробнича практика з

Я 44 фармакоекономіки: метод. рек. для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання зі спеціальності 7.12020102 «Клінічна фармація» / за ред. проф. Яковлєвої Л. В. – Х.: НФаУ, 2019. – 36 с.

Методичні рекомендації містять дані щодо мети і завдань виробничої практики з фармакоекономіки, її змісту, організації та порядку проходження, підведення підсумків, керівництва практикою. Вони допоможуть здобувачам вищої освіти при проходженні практики і сприятимуть їх підготовці до підсумкового модульного контролю з виробничої практики.

Рекомендовано здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання зі спеціальності 7.12020102 «Клінічна фармація».

УДК 615.1/2:33 (075.8)

© Яковлєва Л.В.,

Герасимова О.О., 2019

© НФаУ, 2019

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Мета і завдання виробничої практики.....	6
Програма виробничої практики на базі ЗОЗ.....	7
Програма виробничої практики на базі аптеки.....	9
План практичної підготовки: перелік знань та практичних навичок, які повинен закріпити здобувач вищої освіти при проходженні виробничої практики.....	11
Тривалість виробничої практики та розподіл робочого часу здобувачів вищої освіти.....	13
Звітні документи виробничої практики.....	18
Керівництво виробничою практикою здобувачів вищої освіти.....	19
Обов'язки здобувачів вищої освіти при проходженні виробничої практики.....	23
Перелік практичних навичок для підсумкового модульного контролю.....	24
Перелік питань для підсумкового модульного контролю.....	26
Підведення підсумків практики	26
Рекомендована література здобувачам вищої освіти для виконання індивідуального завдання з практики та підготовки до підсумкового модульного контролю.....	31
Додатки.....	33

ВСТУП

Виробнича практика здобувачів вищої освіти з фармакоекономіки є важливою складовою процесу підготовки фахівців за спеціальністю 7.12020102 “Клінічна фармація”. «Фармакоекономіка» є професійно-орієнтованою навчальною дисципліною для здобувачів вищої освіти даної спеціальності, що орієнтує майбутнього фахівця на визначення показників ефективності витрат медичних технологій з урахуванням їх клінічної ефективності, безпеки та витратності. У світлі впровадження принципів доказової медицини в практичну діяльність охорони здоров'я та стану сучасного розвитку економіки України, знання та практичні навички з фармакоекономіки необхідні клінічному провізору в його щоденній професійній діяльності при здійсненні фармацевтичної опіки, проведенні консультативної роботи серед лікарів, провізорів та населення з питань раціонального використання лікарських засобів з доведеною ефективністю, безпечністю та економічно вигідних.

Виробнича практика здобувачів вищої освіти з фармакоекономіки базується на отриманих ними в стінах закладу вищої освіти теоретичних знаннях та практичних навичках з дисципліни, трансформуючи їх у професійні знання та вміння клінічних провізорів на робочих місцях: в закладах охорони здоров'я (ЗОЗ), аптеках.

Програма з виробничої практики складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців, навчального плану, розробленого на принципах Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS). Під час виробничої практики в залежності від її бази здобувачі вищої освіти повинні ознайомитися з основними обов'язками клінічного провізора в аптеці або ЗОЗ; документацією ЗОЗ або аптеки, необхідною для виконання завдання з практики; організацією роботи ЗОЗ щодо застосування стандартів (клінічних протоколів) надання медичної допомоги, розробки локального формуляру; організацією консультативно-інформаційної роботи в аптеці. Під час проходження практики здобувачі вищої освіти повинні оволодіти навичками аналізу ефективності та безпеки лікарських засобів, схем лікування захворювань та розрахунків витрат на їх застосування; проведення фармакоекономічного аналізу використання лікарських засобів і схем лікування з визначенням серед них оптимальних варіантів фармакотерапії захворювання; надання рекомендацій з позицій фармакоекономіки відвідувачам аптеки щодо придбання лікарських засобів, лікарям та провізорам - щодо раціонального застосування лікарських засобів;

оцінки споживання лікарських засобів за допомогою АТС/DDD методології, проведення АВС- та частотного аналізів в умовах ЗОЗ або аптеки з метою оптимізації асортименту лікарських засобів; проведення відбору лікарських засобів для формування та щорічного перегляду локального формуляру окремого ЗОЗ.

Згідно з навчальним планом спеціальності «Клінічна фармація» виробнича практика з фармакоекономіки здійснюється: для здобувачів вищої освіти денної форми навчання – на 5 курсі в 10 семестрі; для заочної форми навчання – на 5 курсі в 9 семестрі (4,5 р.н.) та на 6 курсі в 11 семестрі (5,5 р.н.). Базами виробничої практики є ЗОЗ або аптеки. Форми контролю: поточний та підсумковий модульний контроль.

Методичні рекомендації (МР) розроблені відповідно до «Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Національному фармацевтичному університеті (НФаУ)» та програми з виробничої практики з дисципліни «Фармакоекономіка» для здобувачів вищої освіти спеціальності 7.12020102 «Клінічна фармація» денної та заочної форм навчання. У виданні наведені дані щодо мети і завдань виробничої практики з фармакоекономіки, її змісту, організації та порядку проходження, підведення підсумків, керівництва практикою. Методичні рекомендації допоможуть здобувачам вищої освіти при проходженні виробничої практики з фармакоекономіки і сприятимуть їх підготовці до підсумкового модульного контролю з практики. Рекомендовано здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання зі спеціальності 7.12020102 «Клінічна фармація».

МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Мета виробничої практики з фармакоекономіки: закріплення теоретичних знань з фармакоекономіки та придбання практичних навичок їх використання в процесі різноманітної роботи клінічного провізора в ЗОЗ або в аптеці.

Для здійснення цієї мети здобувачам вищої освіти пропонується робота протягом двох тижнів або в терапевтичному чи спеціалізованих відділеннях багатопрофільного ЗОЗ (клініки науково-дослідного інституту), або в аптеці.

Завдання виробничої практики:

1. при проходженні виробничої практики в ЗОЗ:

- засвоїти обов'язки клінічного провізора в ЗОЗ;
- оцінювати асортимент лікарських засобів у ЗОЗ;
- проводити фармакоекономічний аналіз використання лікарських засобів і схем лікування в ЗОЗ;
- визначати оптимальні лікарські засоби або схеми лікування з позицій фармакоекономіки для використання в ЗОЗ;
- визначати оптимальні лікарські засоби з позицій фармакоекономіки для формування локального формуляру ЗОЗ;
- оцінювати стан впровадження стандартів (клінічних протоколів) надання медичної допомоги та формулярної системи в ЗОЗ;
- надавати рекомендації лікарям щодо раціонального використання лікарських засобів з позицій фармакоекономіки;
- скласти цілісну уяву про можливості використання методів фармакоекономічного аналізу при вирішенні різноманітних задач діяльності клінічних провізорів у ЗОЗ.

2. при проходженні виробничої практики в аптеці:

- засвоїти обов'язки клінічного провізора в аптеці;
- оцінювати асортимент лікарських засобів в аптеці;
- проводити фармакоекономічний аналіз використання окремих лікарських засобів для монотерапії;
- використовувати результати проведених фармакоекономічних досліджень при спілкуванні клінічного провізора та відвідувача аптеки;
- надавати рекомендації провізорам щодо раціонального використання лікарських засобів з позицій фармакоекономіки;

- скласти цілісну уяву про можливості використання методології фармакоекономіки при вирішенні різноманітних задач діяльності клінічних провізорів в аптеці.

Під час виробничої практики здобувачі вищої освіти детально знайомляться з базою практики, збирають матеріал для виконання курсових робіт. Зміст виробничої практики розкривається у наведених нижче темах.

ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ НА БАЗІ ЗОЗ

МОДУЛЬ «Закріплення теоретичних знань з фармакоекономіки та придбання практичних навичок їх використання в процесі різноманітної роботи клінічного провізора в ЗОЗ»

Змістовий модуль 1. Знайомство з структурою та принципами роботи ЗОЗ та організацією роботи клінічного провізора у ЗОЗ. Набуття навичок оцінки асортименту лікарських засобів в ЗОЗ.

Тема 1. *Організація роботи ЗОЗ та професійні обов'язки клінічного провізора в ЗОЗ.*

Знайомство з організацією роботи ЗОЗ та з професійними обов'язками клінічного провізора в ЗОЗ. Визначення місця фармакоекономічних досліджень в діяльності клінічного провізора в ЗОЗ. Знайомство з документацією ЗОЗ, яка необхідна для проведення фармакоекономічних розрахунків, АВС- та частотного аналізів, аналізу споживання лікарських засобів за допомогою методики АТС/ДДД.

Тема 2. *Оцінка асортименту лікарських засобів у ЗОЗ.*

Знайомство з асортиментом лікарських засобів, що призначаються для лікування різних захворювань в певному терапевтичному або спеціалізованому відділенні багатопрофільного ЗОЗ. Визначення частоти призначень лікарських засобів окремих груп при лікуванні певного захворювання протягом року (місяця) та оцінка їх споживання за допомогою методики АТС/ДДД. Співставлення числа призначень обраних препаратів з частотою проявів побічних реакцій при їх прийомі. Формулювання висновків щодо раціональності призначень досліджуваних препаратів. Проведення АВС- аналізу досліджуваних лікарських засобів. Співставлення отриманих результатів частотного та АВС-

аналізів. Складання інформаційного повідомлення для лікарів щодо результатів проведеної роботи з рекомендаціями по оптимізації призначень лікарських засобів у ЗОЗ.

Змістовий модуль 2. Фармакоекономічні аспекти професійної діяльності клінічного провізора у терапевтичному відділенні або у спеціалізованих відділеннях багатопрофільного ЗОЗ.

Тема 3. *Оцінка стану впровадження стандартів (клінічних протоколів) надання медичної допомоги та формулярної системи у ЗОЗ.*

Знайомство з організацією роботи ЗОЗ щодо застосування стандартів (клінічних протоколів) надання медичної допомоги. Знайомство зі схемами лікування певних захворювань, що застосовуються в терапевтичному або спеціалізованому відділенні багатопрофільного ЗОЗ, шляхом аналізу історій хвороб пацієнтів. Оцінка відповідності схем лікування певних захворювань, які використовуються в даному ЗОЗ, уніфікованим клінічним протоколам надання медичної допомоги та локальним клінічним протоколам надання медичної допомоги. Аналіз стану та ефективності впровадження формулярної системи в даному ЗОЗ. Знайомство з локальним формуляром даного ЗОЗ.

Тема 4. *Проведення фармакоекономічного аналізу монотерапії та схем лікування захворювань в умовах ЗОЗ.*

Розрахунок витрат на лікарські засоби, схеми лікування певних захворювань, що застосовуються в терапевтичному або спеціалізованому відділенні багатопрофільного ЗОЗ шляхом аналізу медичної документації. Аналіз клінічних проявів побічної дії ліків при призначенні досліджуваних лікарських засобів, схем лікування окремим хворим за допомогою аналізу історій хвороб. Розрахунок витрат на їх застосування з урахуванням корекції побічних ефектів: призначення додаткового обстеження, лікування. Визначення критеріїв ефективності досліджуваних лікарських засобів, схем лікування захворювань та оцінка їх ефективності за обраними критеріями. Вибір фармакоекономічного методу для порівняльної оцінки використання лікарських засобів, схем лікування захворювань та її проведення. Визначення оптимальних лікарських засобів з позицій фармакоекономіки для включення у локальний формуляр ЗОЗ. Визначення оптимальних з позицій фармакоекономіки лікарських засобів або схем лікування захворювань для призначення лікарем окремому хворому. Проведення розрахунку середньої вартості лікування певних

захворювань у даному ЗОЗ за допомогою методу фармакоекономічного аналізу. Складання інформаційного повідомлення для лікарів ЗОЗ щодо фармакоекономічних переваг лікарських засобів, схем лікування захворювань. Консультування лікарів щодо оптимізації схем лікування захворювань у даному ЗОЗ на ґрунті результатів проведених фармакоекономічних досліджень. Надання рекомендацій лікарям щодо вибору лікарських засобів та схем лікування з позицій фармакоекономіки при призначенні лікування певному хворому, складанні і поновленні локального формуляру ЗОЗ.

ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ НА БАЗІ АПТЕКИ

МОДУЛЬ «Закріплення теоретичних знань з фармакоекономіки та придбання практичних навичок їх використання в процесі різноманітної роботи клінічного провізора в аптеці»

Змістовий модуль 1. Знайомство зі структурою та принципами роботи аптеки та організацією роботи клінічного провізора в аптеці. Набуття навичок оцінки продажу лікарських засобів в аптеці.

Тема 1. *Організація роботи аптеки та обов'язки клінічного провізора в аптеці.*

Знайомство з організацією роботи аптеки. Визначення місця фармакоекономічних досліджень в діяльності клінічного провізора в аптеці. Знайомство з документацією аптеки, яка необхідна для проведення фармакоекономічних розрахунків, АВС- та частотного аналізів, аналізу споживання лікарських засобів в умовах аптеки.

Тема 2. *Оцінка продажу лікарських засобів в аптеці.*

Знайомство з асортиментом лікарських засобів в аптеці. Аналіз лікарських засобів декількох фармакотерапевтичних груп з асортименту аптеки: оцінка співвідношення імпортованих та вітчизняних лікарських засобів, проведення частотного та АВС-аналізів, аналізу споживання лікарських засобів протягом року (місяця). Співставлення отриманих результатів частотного та АВС-аналізів. Перевірка роботи формулярної системи на ґрунті отриманих результатів частотного, АВС-аналізів та аналізу споживання лікарських засобів. Складання інформаційного повідомлення для провізорів щодо результатів проведеної

роботи з рекомендаціями по їх використанню для проведення правильної фармацевтичної опіки та з метою оптимізації асортименту лікарських засобів аптеки.

Змістовий модуль 2. Фармакоекономічні аспекти діяльності клінічного провізора в аптеці.

Тема 3. *Проведення в умовах аптеки фармакоекономічної оцінки використання лікарських засобів для фармакотерапії.*

Вибір фармакоекономічного методу для проведення порівняльної оцінки використання певних лікарських засобів. Визначення найбільш економічно вигідних медичних технологій серед торгових найменувань лікарського засобу конкретної міжнародної непатентованої назви (МНН), ОТС-препаратів, що застосовуються для симптоматичної терапії певних патологічних станів, засобів профілактичної спрямованості дії (полівітамінів, біостимуляторів, біологічно активних добавок та інш.), медичних допоміжних речовин та матеріалів з використанням обраного фармакоекономічного методу. Складання інформаційного повідомлення для провізорів аптеки щодо фармакоекономічних переваг торгових найменувань лікарських засобів конкретних МНН, ОТС-препаратів, що застосовуються для симптоматичної терапії певних патологічних станів, засобів профілактичної спрямованості дії, медичних допоміжних речовин та матеріалів з асортименту аптеки.

Тема 4. *Організація консультативно-інформаційної роботи в аптеці. Використання результатів фармакоекономічних досліджень при спілкуванні клінічного провізора та відвідувача аптеки.*

Знайомство з особливостями організації консультативно-інформаційної роботи в аптеці. Надання відвідувачам аптеки рекомендацій щодо придбання ОТС-препаратів для симптоматичної терапії певних патологічних станів, засобів профілактичної спрямованості дії, медичних допоміжних речовин та матеріалів на курс лікування або профілактики захворювання з фармакоекономічних позицій та з урахуванням соціально-економічного статусу хворого.

**ПЛАН ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ:
ПЕРЕЛІК ЗНАНЬ ТА ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК, ЯКІ
ПОВИНЕН ЗАКРІПИТИ ЗДОБУВАЧ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИ
ПРОХОДЖЕННІ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**

За підсумками проходження практики на базі ЗОЗ здобувач вищої освіти повинен

знати:

- організацію роботи ЗОЗ;
- основні обов'язки клінічного провізора в ЗОЗ;
- документацію ЗОЗ, яка необхідна для проведення фармакоекономічних розрахунків, проведення АВС- та частотного аналізів, аналізу споживання лікарських засобів.

вміти:

- використовувати документацію ЗОЗ для проведення фармакоекономічних розрахунків, проведення АВС- та частотного аналізів, аналізу споживання лікарських засобів;
- проводити аналіз споживання лікарських засобів в певному терапевтичному або спеціалізованому відділенні багатoproфільного ЗОЗ;
- проводити частотний аналіз лікарських засобів в певному терапевтичному або спеціалізованому відділенні багатoproфільного ЗОЗ;
- проводити АВС-аналіз лікарських засобів в певному терапевтичному або спеціалізованому відділенні багатoproфільного ЗОЗ;
- оцінювати асортимент лікарських засобів в певному терапевтичному або спеціалізованому відділенні багатoproфільного ЗОЗ;
- консультувати лікарів щодо використання результатів АВС- та частотного аналізів, аналізу споживання лікарських засобів для оптимізації їх призначень у ЗОЗ;
- обирати методи фармакоекономічного аналізу для порівняльної оцінки лікарських засобів при лікуванні певного захворювання;
- визначати оптимальні з позицій фармакоекономіки лікарські засоби для формування локального формуляру ЗОЗ;
- визначати оптимальні з позицій фармакоекономіки лікарські засоби або схеми лікування захворювань для призначення хворим;

- визначати критерії ефективності лікарських засобів або схем лікування захворювань, які застосовуються в певному терапевтичному або спеціалізованому відділенні багатопрофільного ЗОЗ, та оцінювати їх ефективність за обраними критеріями;
- проводити розрахунки витрат на застосування лікарських засобів та схем лікування, які використовуються для лікування певних захворювань в ЗОЗ;
- проводити аналіз безпеки застосування лікарських засобів та схем лікування захворювань та розрахунок витрат на їх застосування з урахуванням корекції побічних ефектів: призначення додаткового обстеження, лікування;
- проводити порівняльну фармакоекономічну оцінку використання альтернативних лікарських засобів та схем лікування в даному ЗОЗ;
- консультувати лікарів щодо оптимізації схем лікування певних захворювань з позицій фармакоекономіки;
- надавати рекомендації з позицій фармакоекономіки лікарям щодо раціонального застосування лікарських засобів як за ефективністю, так і за витратністю;
- проводити розрахунок середньої вартості лікування певних захворювань в ЗОЗ за допомогою обраного методу фармакоекономічного аналізу;
- визначати відповідність схем лікування певних захворювань, які використовуються в даному ЗОЗ, уніфікованим клінічним протоколам надання медичної допомоги, локальним протоколам надання медичної допомоги;
- аналізувати стан та ефективність впровадження локального формуляру в ЗОЗ.

За підсумками проходження практики на базі аптеки здобувач вищої освіти повинен

знати:

- організацію роботи аптеки;
- документацію аптеки, яка необхідна для проведення фармакоекономічних розрахунків, проведення АВС- та частотного аналізів, аналізу споживання лікарських засобів;
- особливості організації консультативно-інформаційної роботи в аптеці.

вміти:

- використовувати документацію аптеки для фармакоекономічних розрахунків, проведення ABC- та частотного аналізів, аналізу споживання лікарських засобів;
- проводити аналіз споживання лікарських засобів в аптеці;
- проводити частотний аналіз використання лікарських засобів в аптеці;
- проводити ABC-аналіз продажу лікарських засобів в аптеці;
- оцінювати асортимент лікарських засобів в аптеці за результатами ABC- та частотного аналізів, аналізу споживання лікарських засобів;
- консультувати провізорів щодо використання результатів ABC- та частотного аналізів, аналізу споживання лікарських засобів для оптимізації асортименту аптеки;
- обирати методи фармакоекономічного аналізу для порівняльної оцінки використання лікарських засобів;
- проводити порівняльну економічну оцінку торгових найменувань лікарського засобу конкретної МНН, ОТС-препаратів, що застосовуються для симптоматичної терапії певного патологічного стану, засобів профілактичної спрямованості дії, медичних допоміжних речовин та матеріалів в аптеці;
- визначати оптимальні з позицій фармакоекономіки лікарські засоби з асортименту аптеки для окремого хворого;
- надавати рекомендації з позицій фармакоекономіки відвідувачам аптеки щодо придбання лікарських засобів, провізорам - щодо раціонального застосування лікарських засобів.

ТРИВАЛІСТЬ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ТА РОЗПОДІЛ РОБОЧОГО ЧАСУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тривалість виробничої практики – 2 тижні.

Тривалість робочого часу – 45 годин (1,5 кредита) на тиждень, у тому числі 1 година на день для оформлення щоденника (звіту) з практики.

**Загальний план проходження виробничої практики
здобувачами вищої освіти**

на базі ЗОЗ:

№ п/п	Види робіт	Кількість днів при п'ятиденному тижні
1	Ознайомлення з організацією роботи ЗОЗ та професійними обов'язками клінічного провізора в ЗОЗ.	1
2	Оцінка асортименту лікарських засобів у ЗОЗ.	3
3	Оцінка стану впровадження стандартів (клінічних протоколів) надання медичної допомоги та формулярної системи в ЗОЗ.	3
4	Проведення фармакоекономічного аналізу монотерапії та схем лікування захворювань в умовах ЗОЗ.	3

на базі аптеки:

№ п/п	Види робіт	Кількість днів при п'ятиденному тижні
1	Ознайомлення з організацією роботи аптеки та обов'язками клінічного провізора в аптеці.	1
2	Оцінка продажу лікарських засобів в аптеці.	3
3	Проведення в умовах аптеки фармакоекономічної оцінки використання лікарських засобів для фармакотерапії.	3
4	Ознайомлення з організацією консультативно-інформаційної роботи в аптеці. Використання результатів фармакоекономічних досліджень при спілкуванні провізора та відвідувача аптеки.	3

**Приклад індивідуального завдання здобувача вищої освіти
відповідно до плану та програми проходження виробничої практики з фармакоеконіміки на базі ЗОЗ**

№ п/п	Види робіт	Кількість днів при п'ятиден- ному тижні
1	Ознайомлення з організацією роботи ЗОЗ та професійними обов'язками клінічного провізора в ЗОЗ. Знайомство з організацією роботи ЗОЗ та з професійними обов'язками клінічного провізора в ЗОЗ. Визначення місця фармакоеконімічних досліджень в діяльності клінічного провізора в ЗОЗ. Знайомство з документацією ЗОЗ, яка необхідна для проведення фармакоеконімічних розрахунків, АВС- та частотного аналізів, аналізу споживання лікарських засобів за допомогою методики АТC/DDD в умовах ЗОЗ (історії хвороб з листами призначень лікарів).	1
2	Оцінка асортименту лікарських засобів у ЗОЗ. Знайомство з асортиментом лікарських засобів, що призначаються для лікування різних захворювань (мінімально 1-2 захворювання) в певному терапевтичному або спеціалізованому відділенні багатoproфільного ЗОЗ. Визначення частоти призначень лікарських засобів окремих груп (3-5 препаратів) при лікуванні певного захворювання протягом року (місяця) та оцінка їх споживання за допомогою методики АТC/DDD. Співставлення числа призначень обраних препаратів з частотою проявів побічних реакцій при їх прийомі. Формулювання висновків щодо раціональності призначень досліджуваних препаратів. Проведення АВС-аналізу досліджуваних лікарських засобів. Співставлення отриманих результатів частотного та АВС-аналізів. Складання інформаційного повідомлення для лікарів щодо результатів проведеної роботи з рекомендаціями по оптимізації призначень лікарських засобів у ЗОЗ.	3
3	Оцінка стану впровадження стандартів (клінічних протоколів) надання медичної допомоги та формулярної системи у ЗОЗ. Знайомство з організацією роботи ЗОЗ щодо застосування стандартів (клінічних протоколів) надання медичної допомоги. Знайомство зі схемами лікування певних захворювань (3-4 схеми), що застосовуються в терапевтичному або спеціалізованому відділенні багатoproфільного ЗОЗ, шляхом аналізу історій хвороб пацієнтів. Оцінка відповідності схем лікування певних захворювань, які використовуються в даному ЗОЗ, уніфікованим клінічним протоколам надання медичної допомоги, локальним клінічним протоколам надання медичної допомоги. Аналіз стану та ефективності впровадження формулярної системи в даному ЗОЗ. Знайомство з локальним формуляром даного ЗОЗ.	3
4	Проведення фармакоеконімічного аналізу монотерапії та схем лікування захворювань в умовах ЗОЗ. Розрахунок витрат на лікарські засоби, схеми лікування певних захворювань, що застосовуються в терапевтичному або спеціалізованому відділенні багатoproфільного ЗОЗ шляхом аналізу медичної документації (мінімально 5 препаратів, 3-4 схеми). Аналіз клінічних проявів побічної дії ліків при призначенні досліджуваних лікарських засобів, схем лікування окремим хворим при вивченні історій хвороб. Розрахунок витрат на їх застосування з урахуванням корекції побічних ефектів: призначення додаткового обстеження, лікування. Визначення критеріїв ефективності досліджуваних схем лікування захворювань та оцінка їх ефективності за обраними критеріями. Вибір фармакоеконімічного методу для проведення порівняльної оцінки лікарських засобів та схем лікування захворювань. Проведення порівняльної фармакоеконімічної оцінки використання досліджуваних	3

	лікарських засобів або схем лікування захворювань. Визначення оптимальних лікарських засобів з позицій фармакоекономіки для включення у локальний формуляр ЗОЗ. Визначення оптимальних з позицій фармакоекономіки лікарських засобів або схем лікування захворювань для призначення лікарем окремому хворому. Проведення розрахунку середньої вартості лікування певних захворювань в даному ЗОЗ за допомогою методу фармакоекономічного аналізу (мінімально 1-2 захворювання). Складання інформаційного повідомлення для лікарів ЗОЗ щодо фармакоекономічних переваг лікарських засобів, схем лікування захворювань. Консультування лікарів щодо оптимізації схем лікування захворювань у даному ЗОЗ на ґрунті результатів проведених фармакоекономічних досліджень. Надання рекомендацій лікарям щодо вибору лікарських засобів та схем лікування з позицій фармакоекономіки при призначенні лікування певному хворому, складанні і поновленні локального формуляру ЗОЗ.	
--	---	--

Приклад індивідуального завдання здобувача вищої освіти

відповідно до плану та програми проходження виробничої практики з фармакоелекономіки на базі аптек

№ п/п	Види робіт	Кількість днів при п'ятиденному тижні
1	Ознайомлення з організацією роботи аптеки та обов'язками клінічного провізора в аптеці. Знайомство з базою проходження виробничої практики - організацією роботи аптеки. Визначення місця фармакоелекономічних досліджень в діяльності клінічного провізора в аптеці. Знайомство з документацією аптеки, яка необхідна для проведення фармакоелекономічних розрахунків, АВС- та частотного аналізу, аналізу споживання лікарських засобів в умовах аптеки.	1
2	Оцінка продажу лікарських засобів в аптеці. Знайомство з асортиментом лікарських засобів в аптеці. Аналіз лікарських засобів декількох фармакотерапевтичних груп з асортименту аптеки (мінімально 2 групи по 7-10 препаратів): оцінка співвідношення імпортованих та вітчизняних лікарських засобів, проведення частотного та АВС- аналізів, аналізу споживання лікарських засобів протягом року (місяця). Співставлення отриманих результатів частотного та АВС-аналізів. Перевірка роботи формулярної системи на ґрунті отриманих результатів частотного, АВС-аналізу та аналізу споживання лікарських засобів. Складання інформаційного повідомлення для провізорів щодо результатів проведеної роботи з рекомендаціями по їх використанню для проведення правильної фармацевтичної опіки та по оптимізації асортименту лікарських засобів аптеки.	3
3	Проведення в умовах аптеки фармакоелекономічної оцінки використання лікарських засобів для фармакотерапії. Вибір фармакоелекономічного методу для проведення порівняльної оцінки використання певних лікарських засобів. Визначення найбільш економічно вигідних медичних технологій серед торгових найменувань лікарського засобу конкретної міжнародної непатентованої назви (МНН), ОТС-препаратів, що застосовуються для симптоматичної терапії певних патологічних станів, засобів профілактичної спрямованості дії (полівітамінів, біостимуляторів, біологічно активних добавок та інш.), медичних допоміжних речовин та матеріалів з використанням обраного фармакоелекономічного методу. Складання інформаційного повідомлення для провізорів аптеки щодо фармакоелекономічних переваг торгових найменувань лікарських засобів конкретних МНН, ОТС-препаратів, що застосовуються для симптоматичної терапії певних патологічних станів, засобів профілактичної спрямованості дії, медичних допоміжних речовин та матеріалів з асортименту аптеки.	3
4	Ознайомлення з організацією консультативно-інформаційної роботи в аптеці. Використання результатів фармакоелекономічних досліджень при спілкуванні провізора та відвідувача аптеки. Знайомство з особливостями організації консультативно-інформаційної роботи в аптеці. Надання відвідувачам аптеки рекомендацій щодо придбання ОТС-препаратів для симптоматичної терапії певних патологічних станів (описати 2-3 ситуації), засобів профілактичної спрямованості дії (полівітамінів, біостимуляторів, біологічно активних добавок та інш.) (описати 2-3 ситуації), медичних допоміжних речовин та матеріалів (описати 2-3 ситуації) на курс лікування або профілактики захворювання з фармакоелекономічних позицій та з урахуванням соціально-економічного статусу хворого.	3

ЗВІТНІ ДОКУМЕНТИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Перелік документів, які здобувачі вищої освіти надають на кафедру після закінчення виробничої практики:

- щоденник практики, виданий відділом практики та сприяння працевлаштуванню НФаУ;
- щоденник практики, що містить результати виконання здобувачем вищої освіти індивідуального завдання з практики;
- звіт про проходження практики.

Щоденник практики – основний, обов'язковий та офіційний документ звітності про походження виробничої практики здобувачем вищої освіти.

Щоденник практики, виданий відділом практики та сприяння працевлаштуванню НФаУ, містить деякі робочі записи здобувача вищої освіти під час практики, календарний графік проходження практики (засвідчується підписами керівників практики від кафедри та від бази практики), відгук та оцінку роботи здобувача вищої освіти на практиці (засвідчується підписом керівника бази практики та печаткою бази практики), відгук осіб, які перевіряли проходження практики, висновок керівника практики від НФаУ про проходження практики та результати складання підсумкового модульного контролю (засвідчується підписом керівника практики від кафедри).

Термін перебування здобувача вищої освіти на базі практики (дата прибуття та вибуття) обов'язково засвідчується у щоденнику особистим підписом керівника бази практики та печаткою бази практики.

Щоденник практики з результатами виконання здобувачем вищої освіти індивідуального завдання з практики оформляється за зразком, наданим кафедрою. У ньому відображаються результати щоденної роботи здобувача вищої освіти на базі практики, виконаної відповідно до індивідуального завдання (її характер та обсяг). Індивідуальні завдання для здобувачів вищої освіти створюються відповідно до програми практики. При їх виконанні здобувачі вищої освіти повинні використовувати відповідну документацію бази практики, а також можуть користуватись записами лекцій та іншими доступними джерелами інформації з фармакоелектрофізіології, довідниками про лікарські засоби, які є в наявності. Орієнтовний перелік літератури, яку здобувачі вищої освіти можуть використовувати при виконанні індивідуального завдання з практики, наведений наприкінці даних МР.

Щоденник заповнюється практикантом наприкінці робочого дня та щодня надається безпосередньому керівнику від бази практики для перевірки і візування. Щоденник зберігається до закінчення терміну практики на базі практики і повинен бути доступний керівнику практики від кафедри для перевірки у будь-який час робочого дня. Зразок титульної сторінки щоденника наведений у додатках 1,2 даних МР. Наприкінці практики цей щоденник необхідно також завізувати особистим підписом керівника бази практики та печаткою бази практики.

Без зазначених щоденників практики або при несвоєчасному їх оформленні виробнича практика не може бути зарахованою.

Звіт – документ, який пишеться здобувачем вищої освіти особисто на підставі виконаної програми виробничої практики та власних спостережень. Форма звіту наведена в додатку 3 даних МР.

Матеріал для складання звіту здобувач вищої освіти повинен накопичувати і узагальнювати з першого дня практики. У звіті повинна бути наведена загальна характеристика бази практики, умов та обставин, в яких проходила його робота; відображений основний зміст практики (види проведеної роботи та перераховані методи, використані для її виконання), зроблені висновки про виконання програми практики. В кінці звіту здобувач вищої освіти повинен дати оцінку виробничої практики, зазначити її позитивні і негативні сторони, сформулювати висновки і пропозиції щодо поліпшення як виробничої практики, так і роботи даної бази практики (ЗОЗ або аптеки).

Звіт здобувача вищої освіти про проходження практики є останньою частиною щоденника з результатами виконання індивідуального завдання з практики. Обсяг звіту про практику повинен бути в межах 1-2 сторінок.

Керівником бази практики звіт не затверджується.

КЕРІВНИЦТВО ВИРОБНИЧОЮ ПРАКТИКОЮ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальний контроль діяльності з організації практики здобувачів вищої освіти здійснює проректор з науково-педагогічної роботи (навчально-методичної) НФаУ. Загальна організація практики та контроль за її проведенням покладається на відділ практики та сприяння працевлаштуванню НФаУ. Безпосереднє навчально-методичне керівництво практикою здобувачів вищої освіти та її проведення здійснює кафедра фармакоекономіки.

Обов'язки кафедри:

- визначити зміст практики, що відображається програмою практики;
- розробити МР з практики для здобувачів вищої освіти та керівників від бази практики, робочу програму практики з фармакоекономіки та індивідуальні завдання для здобувачів вищої освіти відповідно до програми практики;
- надати до відділу практики та сприяння працевлаштуванню перелік методичних документів з практики, при необхідності – заявку на укладання договорів з базами практики;
- призначити керівниками практики досвідчених викладачів кафедри, які безпосередньо брали участь у навчальному процесі з дисципліни, з якої проводиться практика;
- спільно з відділом практики та сприяння працевлаштуванню розподілити здобувачів вищої освіти на бази практики;
- співпрацювати з базами практики у напрямку оновлення програм практики, адаптованих до сучасних умов, інформувати відділ практики та сприяння працевлаштуванню про можливість використання бази практики на наступний навчальний рік;
- надати до відділу практики та сприяння працевлаштуванню письмовий звіт про проведення практики.

Обов'язки викладача – керівника практики від кафедри:

- провести інструктаж здобувачів вищої освіти щодо мети, терміну, змісту, календарного графіку практики та виконання індивідуальних завдань;
- забезпечити здобувачів вищої освіти необхідними матеріалами для проходження практики (програмою практики, МР для здобувачів вищої освіти та керівників від бази практики, індивідуальними завданнями, зразком щоденника практики з результатами виконання індивідуального завдання, формою звіту про проходження практики);
- рекомендувати літературу для виконання індивідуального завдання та підготовки до підсумкового модульного контролю;
- повідомити здобувачів вищої освіти про звітні документи про проходження практики та вимоги щодо їх оформлення;
- контролювати своєчасний початок та хід практики на базі, наявність її методичного забезпечення у здобувачів вищої освіти та керівників від бази практики;

- контролювати дотримання здобувачами вищої освіти правил внутрішнього розпорядку та техніки безпеки, щоденне відвідування здобувачами вищої освіти бази практики та закріплення ними практичних навичок, передбачених програмою практики;
- приймати підсумковий модульний контроль з практики у порядку, встановленому кафедрою;
- вивчати побажання керівників від бази практики;
- у тісному контакті з керівником практики від бази забезпечити якісне проходження практики відповідно до програми.

База практики повинна відповідати вимогам програми практики. Безпосереднє керівництво практикою здобувачів вищої освіти на робочих місцях відповідно до програми здійснюють висококваліфіковані фахівці бази практики, які призначаються наказом по підприємству.

Обов'язки бази практики:

- приймати здобувачів вищої освіти на практику згідно з договором;
- ознайомитись з наявністю у здобувачів вищої освіти відповідних документів з практики (направлення на практику, програма та щоденники практики, МР з практики для здобувачів вищої освіти та керівників від бази практики);
- створити належні умови для проходження практики здобувачами вищої освіти, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства, виконання здобувачами вищої освіти програми практики;
- надати здобувачам вищої освіти та керівникам практики від кафедри можливість користуватись виробничими приміщеннями у межах програми практики, а також нормативною та іншою документацією, необхідною для виконання індивідуального завдання з практики;
- призначити досвідчених фахівців зі штату бази практики, які будуть безпосередньо керувати практикою здобувачів вищої освіти на робочих місцях, а після її закінчення нададуть письмові характеристики виробничої діяльності здобувачів вищої освіти;
- надати здобувачам вищої освіти робочі місця та сумісно з керівником практики від кафедри організувати практику здобувачів вищої освіти, контролювати її проходження здобувачами вищої освіти відповідно до програми і затвердженого календарного плану.

Співробітники бази практики можуть приймати участь у формуванні

вимог до наповнення практичної частини освітніх програм, розробці системи та критеріїв оцінювання знань та компетентностей здобувачів вищої освіти тощо.

Обов'язки безпосереднього керівника практики від бази практики:

- безпосереднє керівництво практикою здобувачів вищої освіти на робочих місцях;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з організацією роботи бази практики, з її структурними підрозділами;
- організувати роботу здобувачів вищої освіти на робочих місцях;
- забезпечити необхідні умови на кожному робочому місці для виконання здобувачем вищої освіти програми практики згідно з календарним графіком її проходження;
- надати здобувачам вищої освіти нормативну та іншу документацію бази практики, необхідну для виконання індивідуального завдання з практики;
- контролювати дотримання здобувачами вищої освіти правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки, виробничої санітарії, виконання програми практики;
- вести облік присутності здобувачів вищої освіти на робочих місцях під час практики;
- контролювати своєчасне ведення здобувачами вищої освіти щоденників практики у відповідності до програми практики та індивідуального завдання з практики;
- щоденно перевіряти записи здобувачів вищої освіти у щоденнику практики, робити відповідні зауваження та підписувати його;
- оцінювати якість роботи практикантів, дати письмову характеристику виробничої діяльності кожного здобувача вищої освіти по завершенню практики з відображенням в них виконання програми практики, якості професійних знань та умінь, відношення практикантів до роботи, виконання індивідуальних завдань, організаторських здібностей (у щоденнику практики від відділу практики та сприяння працевлаштуванню НФаУ);
- повідомляти відділ практики та сприяння працевлаштуванню НФаУ, відповідну кафедру про всі порушення здобувачами вищої освіти правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки, невиконання програми практики;
- нести відповідальність разом з керівником від кафедри за організацію,

якість і результати практики.

Безпосередній керівник практики від бази практики та адміністрація бази практики можуть приймати участь у проведенні підсумкового модульного контролю здобувачів вищої освіти разом з керівником практики від кафедри.

ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИ ПРОХОДЖЕННІ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

- до початку практики отримати на кафедрі від керівника практики програму проходження практики, індивідуальне завдання, зразок щоденника практики, в якому будуть представлені результати виконання індивідуального завдання здобувача вищої освіти, МР для здобувачів вищої освіти та керівників практики від бази практики, а також консультації щодо оформлення всіх звітних документів з практики, ознайомитись з програмою практики та загальним планом її проходження, пройти інструктаж щодо особливостей та календарного графіку практики з фармакоекономіки;
- у відділі практики та сприяння працевлаштуванню отримати щоденник та направлення на відповідну базу практики;
- своєчасно прибути на базу практики і мати при собі халат, змінне взуття, шапочку, а також направлення на практику, програму практики, індивідуальне завдання, щоденники практики від кафедри, від відділу практики та сприяння працевлаштуванню НФаУ, МР для здобувачів вищої освіти та керівників практики;
- надати керівнику від бази практики направлення, програму практики, МР, щоденники практики та приступити до проходження практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії;
- виконувати всі діючі на базі практики правила внутрішнього трудового розпорядку;
- дотримуватись режиму роботи, встановленого на базі практики. Окремі відхилення від цього режиму припускаються тільки з дозволу керівників практики від бази практики або адміністрації підрозділу, де здійснюється проходження практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, що передбачені програмою практики та наведені в індивідуальному завданні, дотримуватись

рекомендацій керівників та календарного графіка і загального плану проходження практики;

- нести відповідальність за виконану роботу;
- кожний день оформляти щоденник практики, іншу звітну документацію щодо практики відповідно до програми у відведений для цього час;
- щоденно надавати безпосередньому керівнику практики щоденник для перевірки, залишати його на базі практики у заздалегідь встановленому місці, яке є доступним для перевірки керівником практики від кафедри;
- наприкінці практики надати щоденник для перевірки керівнику бази практики;
- надати всі звітні документи виробничої практики на кафедру у встановлений термін;
- своєчасно скласти підсумковий модульний контроль з практики.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

при проходженні виробничої практики на базі ЗОЗ:

1. Навички роботи з документацією ЗОЗ, необхідною для фармакоекономічних розрахунків, проведення АВС- та частотного аналізів, аналізу споживання лікарських засобів.
2. Навички проведення АВС- та частотного аналізів, аналізу споживання лікарських засобів у ЗОЗ та використання їх результатів для оцінки асортименту лікарських засобів у ЗОЗ та оптимізації їх призначень.
3. Навички проведення розрахунків витрат на застосування лікарських засобів та схем лікування, які використовуються для лікування певних захворювань в ЗОЗ.
4. Навички визначення критеріїв ефективності лікарських засобів та схем лікування захворювань, які застосовуються у певному терапевтичному або спеціалізованому відділенні багатопрофільного ЗОЗ, та оцінки їх ефективності за обраними критеріями.
5. Навички проведення аналізу безпеки застосування лікарських засобів та схем лікування захворювань та розрахунку витрат на їх застосування

з урахуванням корекції побічних ефектів: призначення додаткового обстеження, лікування.

6. Навички вибору методів фармакоекономічного аналізу для порівняльної оцінки лікарських засобів та схем лікування, які застосовуються в певному терапевтичному або спеціалізованому відділенні багатoproфільного ЗОЗ, її проведення та визначення оптимальних з позицій фармакоекономіки лікарських засобів для формування локального формуляру ЗОЗ.
7. Навички оцінки відповідності схем лікування певних захворювань, які використовуються в даному ЗОЗ, стандарту (клінічному протоколу) надання медичної допомоги пацієнту з певним захворюванням, а також аналізу стану та ефективності впровадження формулярної системи в ЗОЗ.
8. Навички консультування лікарів щодо оптимізації з позицій фармакоекономіки схем лікування певних захворювань, які використовуються в даному ЗОЗ та відповідно до протоколів надання медичної допомоги, використання результатів АВС- та частотного аналізів, аналізу споживання лікарських засобів для оптимізації призначень лікарських засобів в ЗОЗ.

при проходженні виробничої практики на базі аптеки:

1. Навички роботи з документацією аптеки, необхідною для фармакоекономічних розрахунків, проведення АВС- та частотного аналізу, аналізу споживання лікарських засобів.
2. Навички проведення АВС- та частотного аналізів, аналізу споживання лікарських засобів в аптеці та використання їх результатів для оцінки аптечного асортименту лікарських засобів.
3. Навички вибору методів фармакоекономічного аналізу для порівняльної оцінки лікарських засобів.
4. Навички проведення порівняльної економічної оцінки торгових найменувань лікарського засобу конкретної МНН, ОТС-препаратів, що застосовуються для симптоматичного лікування певного патологічного стану, засобів профілактичної спрямованості дії (полівітамінів, біостимуляторів, біологічно активних добавок та інш.), медичних допоміжних речовин та матеріалів в аптеці.
5. Навички надання відвідувачам аптеки рекомендацій щодо придбання ОТС-препаратів для симптоматичної терапії певних патологічних

станів, засобів профілактичної спрямованості дії, медичних допоміжних речовин та матеріалів на курс лікування з фармакоекономічних позицій та з урахуванням соціально-економічного статусу хворого.

6. Навички консультування провізорів аптеки щодо раціонального застосування лікарських засобів з позицій фармакоекономіки.
7. Навички консультування провізорів аптеки щодо проведення та використання результатів АВС- та частотного аналізів та аналізу споживання лікарських засобів для управління асортиментом аптеки.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

при проходженні виробничої практики на базі ЗОЗ:

1. Організація роботи ЗОЗ.
2. Основні обов'язки клінічного провізора в ЗОЗ.
3. Документація ЗОЗ, яка необхідна для проведення фармакоекономічних розрахунків, проведення АВС- та частотного аналізів, аналізу споживання лікарських засобів.

при проходженні виробничої практики на базі аптеки:

1. Організація роботи аптеки.
2. Документація аптеки, яка необхідна для проведення фармакоекономічних розрахунків, проведення АВС- та частотного аналізів, аналізу споживання лікарських засобів.
3. Особливості організації консультативно-інформаційної роботи в аптеці.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Протягом виробничої практики всі види діяльності здобувача вищої освіти підлягають контролю: поточному (щоденно в період практики), підсумковому (під час контрольних заходів).

Оцінювання результатів практичної підготовки здобувачів вищої освіти здійснюється за національною шкалою та шкалою ЄКТС. Поточний контроль змістових модулів сумарно складає 60 балів, підсумковий модульний контроль – 40 балів; загальний рейтинг з модулю не перевищує 100 балів. Підсумковий

модульний контроль вважається зарахованим, якщо здобувач вищої освіти набрав не менше 24 балів.

Бали за підсумковий модульний контроль

Бали	Традиційна шкала
36-40	5 – відмінно
31-35	4 – добре
24-30	3 – задовільно
0-23	2 – незадовільно

Підсумковий модульний контроль включає контроль теоретичних знань з дисципліни і практичних навичок, які здобувач вищої освіти отримав при виконанні індивідуального завдання на базі виробничої практики. Кожний здобувач вищої освіти за підсумками індивідуальної роботи повинен представити керівнику матеріали практики: щоденник виробничої практики з результатами виконання індивідуального завдання; звіт виробничої практики. Підсумковий модульний контроль проводиться у вигляді захисту результатів виконання індивідуального завдання здобувачем вищої освіти в комісії, до складу якої входять керівник практики від кафедри і за можливістю від бази практики.

Підсумковий модульний контроль проводиться протягом перших п'ятнадцяти днів наступного після практики семестру. До підсумкового модульного контролю допускаються здобувачі освіти, які виконали усі види робіт, передбачених програмою та за поточну діяльність набрали кількість балів не меншу за мінімальну.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З ФАРМАКОЕКОНОМІКИ:

на базі ЗОЗ:

Поточний контроль та самостійна робота						Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			40	100
Т 1	Т 2	додаткові бали	Т 3	Т 4	додаткові бали		
10	10	10	10	10	10		

Т1 – Т4 – теми змістових модулів.

Додаткові бали – бали за правильне і повне виконання завдання, систематичну повсякденну роботу на базі практики за планом; за подання матеріалів (щоденника та звіту практики) з результатами виконання індивідуального завдання для перевірки викладачем не пізніше вказаного терміну, за правильне ведення і повноцінне оформлення щоденника.

Критерії оцінювання виробничої практики	Бали		
	ЗМ 1	ЗМ 2	ПМК
Правильне і повне виконання завдання, систематична повсякденна робота на базі практики за планом.	5	5	5
Подання матеріалів (щоденника та звіту практики) з результатами виконання індивідуального завдання для перевірки викладачем не пізніше вказаного терміну, правильне ведення і повноцінне оформлення щоденника.	5	5	3
Уміння проводити АВС- та частотний аналізи, аналіз споживання лікарських засобів.	10	-	8
Уміння проводити порівняльну фармакоекономічну оцінку використання лікарських засобів або схем лікування захворювань.	10	-	8
Уміння вибору в умовах ЗОЗ оптимальних лікарських засобів або схем лікування з позицій фармакоекономіки.	-	10	8
Уміння надавати консультації лікарям щодо оптимізації схем лікування певних захворювань, які використовуються в даному ЗОЗ, з позицій фармакоекономіки.	-	10	8
Разом	30	30	40

на базі аптеки:

Поточний контроль та самостійна робота						Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			40	100
Т 1	Т 2	додаткові бали	Т 3	Т 4	додаткові бали		
10	10	10	10	10	10		

Т1 – Т4 – теми змістових модулів.

Додаткові бали – бали за правильне і повне виконання завдання, систематичну повсякденну роботу на базі практики за планом; за подання матеріалів (щоденника та звіту практики) з результатами виконання індивідуального завдання для перевірки викладачем не пізніше вказаного терміну, за правильне ведення і повноцінне оформлення щоденника.

Критерії оцінювання виробничої практики	Бали		
	ЗМ 1	ЗМ 2	ПМК
Правильне і повне виконання завдання, систематична повсякденна робота на базі практики за планом.	5	5	5
Подання матеріалів (щоденника та звіту практики) з результатами виконання індивідуального завдання для перевірки викладачем не пізніше вказаного терміну, правильне ведення і повноцінне оформлення щоденника.	5	5	3
Уміння проводити АВС- та частотний аналізи, аналіз споживання лікарських засобів.	10	-	8
Уміння проводити порівняльну фармакоекономічну оцінку використання лікарських засобів.	10	-	8
Уміння вибору в умовах аптеки оптимальних лікарських засобів або схем лікування з позицій фармакоекономіки.	-	10	8
Уміння надавати відвідувачам аптеки рекомендації щодо придбання ОТС-препаратів для симптоматичної терапії певних патологічних станів, засобів профілактичної спрямованості дії, медичних допоміжних речовин та матеріалів на курс лікування з фармакоекономічних позицій та з урахуванням соціально-економічного статусу хворого.	-	10	8
Разом	30	30	40

Оцінка з дисципліни (виробничої практики) визначається як сума балів, отриманих здобувачем вищої освіти за поточну діяльність та складання підсумкового модульного контролю.

Конвертація кількості балів з виробничої практики при оцінюванні за ECTS та 4-ри бальною (традиційною) шкалами проводиться таким чином:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90-100	відмінно
82-89	добре
74-81	
64-73	задовільно
60-63	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ЗДОБУВАЧАМ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ З ПРАКТИКИ ТА ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Основна

1. Фармакоекономіка: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. В. Яковлєва, Н.В. Бездітко, О.О. Герасимова, О.Я. Міщенко, І.В. Карбушева, О.В. Ткачова, Н.М. Беркало ; за ред. Л. В. Яковлєвої. – 2 вид. – Вінниця, НОВА КНИГА, 2017. - 208 с.
2. Вивчення споживання лікарських засобів за анатомо-терапевтично-хімічною класифікацією та встановленими добовими дозами (АТС/DDD-методологія) : метод. рек. / А. М. Морозов, Л. В. Яковлєва, А. В. Степаненко та ін. – Х. : Стиль-Издат, 2013. – 34 с.
3. Оцінка клінічної та економічної доцільності використання лікарських засобів у лікувально-профілактичному закладі (супровід формулярної системи): метод. рек. / А. М. Морозов, Л. В. Яковлєва, Н. В. Бездітко та ін. – Х. : Стиль-Издат, 2013. – 36 с.
4. Основи медичної стандартизації: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л. В. Яковлєва, О. Я. Міщенко, Н. В. Бездітко, А. Б. Зіменковський. – Х.: НФаУ, 2015. - 116 с.
5. Основи медичної стандартизації: метод. рек. для самопідгот. та аудитор. роботи студ. спец. 7.110206 «Клінічна фармація» / Л. В. Яковлєва, О. Я. Міщенко, Н. В. Бездітко, І. Е. Кузнецов. – Х. : НФаУ, 2014. – 56 с.

Допоміжна

1. Аннеманс, Ливен. Экономика здравоохранения для неэкономистов. Введение в концепции, методы и трудности экономической оценки в здравоохранении / Ливен Аннеманс; пер. с англ. – М. : Ньюдиамед, 2010. – 120 с.
2. Державний формуляр лікарських засобів в системі охорони здоров'я України [Монографія] А.М. Морозов, А.В. Степаненко, Т.М. Думенко. – Київ, 2013. – 218 с.
3. Затраты, качество и результаты в здравоохранении. Книга терминов ISPOR / под ред. П. А. Воробьева, О. В. Борисенко; пер. с англ. – М. : НЬЮДИАМЕД, 2009. – 468 с.
4. Клинико-экономический анализ / П. А. Воробьев, М. В. Авксентьева,

- О. В. Борисенко и др. – 3-е изд., доп., с прил. – М. : Ньюдиамед, 2008. – 778 с.
5. Ягудина, Р. И. Фармакоэкономика: учебное пособие / Р. И. Ягудина, А. Ю. Куликов, В. Г. Серпик. – М.: Феникс, 2017. – 238 с.
6. Арина Е.Е., Куликов А.Ю., Хабриев Р.У. Методологические основы фармакоэкономического анализа. - М. : Медицина, 2011. - 128 с.
7. Хабриев, Р. Оценка технологий здравоохранения / Р. Хабриев, Р. Ягудина, Н. Правдюк. – М. : Медицинское информационное агентство, 2013. – 416 с.

*Зразок титульної сторінки щоденника виробничої практики з
фармакоекономіки на базі закладу охорони здоров'я*

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФАРМАКОЕКОНОМІКИ**

**ЩОДЕННИК
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З ФАРМАКОЕКОНОМІКИ
(НА БАЗІ ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я)**

здобувача вищої освіти _ курсу ____ групи НФаУ
спеціальності «Клінічна фармація»
_____ форми навчання

(прізвище, ім'я та по-батькові)

Місце виробничої практики _____

(назва закладу охорони здоров'я, адреса, телефон)

Період проходження виробничої практики:

з “ “ _____ 20 р.
по “ “ _____ 20 р.

Керівник закладу охорони здоров'я:

(прізвище, ім'я та по-батькові)

(підпис)

М. П.

Керівник виробничої практики від кафедри:

(прізвище, ім'я та по-батькові)

(підпис)

*Зразок титульної сторінки щоденника виробничої практики з
фармакоекономіки на базі аптеки*

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФАРМАКОЕКОНОМІКИ**

**ЩОДЕННИК
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З ФАРМАКОЕКОНОМІКИ
(НА БАЗІ АПТЕКИ)**

здобувача вищої освіти _ курсу ____ групи НФаУ
спеціальності «Клінічна фармація»
_____ форми навчання

(прізвище, ім'я та по-батькові)

Місце виробничої практики _____

(номер аптеки, адреса, телефон)

Період проходження виробничої практики:

з “ “ _____ 20 р.
по “ “ _____ 20 р.

Керівник аптеки:

(прізвище, ім'я та по-батькові)

(підпис)

М. П.

Керівник виробничої практики від кафедри:

(прізвище, ім'я та по-батькові)

(підпис)

Форма звіту

(остання сторінка щоденника практики з результатами виконання індивідуального завдання)

3BIT

про проходження виробничої практики з фармакоелектроніки

здобувача вищої освіти _ курсу _____ групи НФаУ

спеціальності «Клінічна фармація»

форми навчання

(прізвище, ім'я, по батькові)

Місце проходження виробничої практики

(найменування установи)

Період проходження практики: з « » по « » 20 р.

Викладається зміст звіту

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Дата

Підпис здобувача вищої освіти

Навчальне видання

Яковлєва Лариса Василівна
Герасимова Ольга Олександрівна

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА З ФАРМАКОЕКОНОМІКИ

Методичні рекомендації
для здобувачів вищої освіти
денної та заочної форм навчання
зі спеціальності 7.12020102 «Клінічна фармація»

За редакцією проф. Л.В. Яковлєвої